

Mål for besøksforvaltningsprosjektet juli 2024-feb 2026

Prosjektet skal styrke kunnskap og kompetanse i praktisk plan- og prosessarbeid. Hemsedal kommune ønsker å være en aktiv utviklingsaktør innen heilårs bærekraftig reiseliv. En besøksforvalter ble ansatt i 50-60 % stilling for å teste arbeidsformer på tvers av sektorer. Satsingen er forankret i planstrategien, FIFA-planen og arealplanarbeidet (oppstart 2025), med bevilgninger for 2024 og 2025.

Effektmål

Kommunen skal drive proaktiv besøksforvaltning og være pådriver for bærekraftig utvikling ved å:

- Integre besøksforvaltning i planer og prosesser.
- Koordinere innsats på tvers av sektorer for å ivareta natur, lokalsamfunn og reiseliv.

Resultatmål (2025)

- **Kjennskap og engasjement:** Økt forståelse for besøksforvaltning blant innbyggere, næringsliv og politikere.
- **Besøksforvaltningsråd:** Etablert og i gang med tiltak og samarbeidsmodeller.
- **Reisemålsledelse:** Destinasjonsledelse er etablert, men med behov for tydeligere mandat og struktur.
- **Utmarksoppsyn:** Etablert med prosjektmidler, knyttet til HUS. Behov for å styrke stilling og skaffe videre finansiering.
- **Strategi og årshjul:** Utkast til besøksstrategi og årshjul er foreslått, men ikke vedtatt hvordan vi skal jobbe med det.
- **Involvering og medvirkning:** Uprøving av metoder i konkrete tiltak innen besøksforvaltning rettet mot kulturlandskap, beitebruk, friluftsliv, kulturmiljø. 750 000 kr skaffet til formålet – sammen med Kulturavdelingen. (250 000 fra Riksantikvaren)
- **Planarbeid:** Bidrag til arealplan, kulturmiljøplan, bærekraftig reisemål, Nordfjella villreinområde, landbruks- og næringsplan. Noe godt i gang, andre i oppstartsfasen.
- **Bygdeinvolvering:** Kræsjkurs og samarbeid med frivillige lag og foreninger (eks. Grøndalen). Dialogmøter med ulike næringer og arrangører.
- **Ansvarlig markedsføring:** Testtiltak knyttet til skilting og informasjonskampanjer, kortfilmer mv med tema bandtvang/løshund-problematikk, sportsarrangement og friluftsliv, ferdsel i beiteområder.

Status og gjennomførte tiltak

- Folkemøter og vedtak om besøksforvaltningsråd i kommunestyret.

- Strategiske fokusområder: utmark, bandtvang og lysforurensning. Sykkel blir trolig nytt satsingsområde.
- Reisemålsleiing og besøksforvaltningsråd etablert.
- Interne seminar og prosjektplan for 2025 drøftet, iverksetting denne høsten.
- Utkast til årshjul planlagt, men utsatt til høsten 2025.
- Samordning av besøksforvaltning i planarbeid pågår.
- Evaluering etter grendemøter og fagdagar i gang. Integreres inn i arealplan- og kulturmiljøplan-arbeidet.
- Dialog med arrangører av sport/events er pågående.

Videre arbeid

- **Gjennomføre medvirkningstiltak** – skape nye samarbeidsarenaer. Konkrete tiltak for rask forbedring (ad hoc- førstehjelpsfunksjon). Fortsette arbeidet med å involvere folk i det langsiktige arbeidet. Forebygging viktig. Spille lokale forvaltere gode: politikere, kommunal administrasjon, næringsliv, frivillig sektor og lokalbefolkning.
- **Finne nye samarbeidsarenaer** med finansiering fra bl.a. FoU, eksterne støttespillere, regionale og nasjonale utviklings-/støtteordninger. Synliggjøre lokal kunnskap, kompetanse og lokal verdiskaping.
- **Utarbeide statusrapport** med forslag til årshjul, rutiner, planprosesser. Planer for konkrete tiltak/handlingsplaner, sikre finansiering for videreføring høsten 2025.
- **Sikre fortsatt framdrift – finne en pådriver** – suksessfaktor fra andre prosjekter har vært å ha nok tid til å bygge opp rutiner og arbeidsmåter som sitter igjen i organisasjonen når prosjektperioden er over. Det trengs en pådriver til dette arbeidet. En som har mandat, tid og ressurser nok til å jobbe med prosesser og samhandling på tvers - av avdelinger, fagfelt, sektorer og etater og forvaltningsnivåer. Noen med gjennomføringskraft, som får andre med seg.
- **Sikre tid til utvikling og modning.** Mye tyder på at de kommunene som ikke ruster seg for framtidig besøkstrykk vil oppleve tap av omdømme pga. stor slitasje på naturmiljø og lokalsamfunn. Ting tar tid. Nye fagområder skal utvikles og planfaglig skal det innarbeides ny forståelse og nye måter å samarbeide på. Dette er langsiktig arbeid.